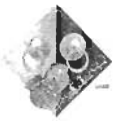

อนสตี

กุหลาบสงครามกาญจนบุรี

Ars Longa ศิลปะยืนยาว

๑ เเนติ

นปฏิทินของสุสานสงคราม
กาญจนบุรี KANCHANABURI
WAR CEMETERY หรือที่

เรียกกันว่า สุสานทหารสัมพันธมิตร - ดอน
รักราววันที่ 25 เมษายน ผู้คนจากเมือง
ต่างๆ ออสเตรเลีย ฮอลันดา อังกฤษ อินเดีย
เดินทางมาร่วมรำลึกถึงคนที่รักและครอบครัว
ที่สูญเสียชีวิต จากคราวเป็นเชลยศึก
สงครามด้วยน้ำมือกองทัพทหารญี่ปุ่นสร้าง
เส้นทางรถไฟสายมรณะในคราวนั้น

เป็นการรำลึกถึงเพื่อนผู้สืบทอดมาจาก
ผลของสงครามที่โหดร้าย ทารุณ สูญเสีย
ชีวิต อย่างใหญ่หลวง จากข้อมูล "สุสาน
สงครามกาญจนบุรี" บนแผ่นจารึกด้านใน
ของประตูทางเข้าสลักลงไว้

"เมื่อเดือนธันวาคมปี ค.ศ.1941
หลังจากที่ญี่ปุ่นเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่2
แล้ว กองทัพญี่ปุ่นได้ยึดครองดินแดนส่วนใหญ่
ในเอเชียอาคเนย์อย่างรวดเร็วในปีค.ศ.

1942 ญี่ปุ่นตัดสินใจใช้แรงงานเชลยศึก
และ การรวมการพลเรือนสร้างทางรถไฟทาง
เดียวที่บ้านโป่งทางด่านตะกั่วดอกเชื่อมกับ
สถานีรถไฟที่เมืองท่ายางใต้ทางด่านตะกั่ว
ดอกเพื่อยุทธการเดินทาง และปกป้องเส้น
ทางการลำเลียงระหว่างประเทศสยาม(ประเทศ

ไทยในปัจจุบัน) และประเทศพม่า (ปัจจุบัน
คือเมียนมาร์) การสร้างทางรถไฟสายนี้เริ่ม
จากพม่า และประเทศไทย ในเวลาเดียวกัน
ซึ่งในที่สุดมาบรรจบกันที่ Konkuita เมื่อ
เดือนตุลาคม ค.ศ.1943 การสร้างทาง
รถไฟดังกล่าวมีผู้เสียชีวิตที่เป็นเชลยศึก
ไปประมาณ 15,000 คน และพลเรือนอีก
100,000 คน เนื่องจากประสบโรคภัยไข้
เจ็บต่างๆ การขาดอาหาร ความเหน็ดเหนื่อย
อ่อนเพลีย และการทารุณกรรม

สุสานแห่งนี้ เป็นสุสานที่ใหญ่ที่สุด
ในจำนวนสามแห่งที่ตั้งอยู่ตลอดเส้นทาง
รถไฟพม่า-ไทย ตั้งอยู่ใกล้สถานที่ตั้งค่าย
กักกันเชลยศึก "กาญจนบุรี" ในอดีตซึ่ง
เป็นสถานที่ที่เชลยศึกส่วนใหญ่เดินทาง
ผ่านไปค่ายอื่น Colin St Clair Oakes
เป็นผู้ออกแบบสุสาน ซึ่งหน่วยสุสานทหาร
บก (The Army Graves Service) สร้าง
ขึ้นหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง หน่วย
งานดังกล่าวได้ดำเนินการย้ายศพของค่าย
ต่างๆ และสถานที่อื่นๆ ตลอดเส้นทางรถไฟ
ช่วงล่างในฝ่ายไทยรวมทั้งสถานที่อื่นๆ ใน
ประเทศไทยด้วย

สุสานแห่งนี้ สร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงผู้
เสียชีวิตในเครือจักรภพมากกว่า 5,000 คน
และจากฮอลันดา 1,800 คน และในจำนวน
นี้มีผู้เสียชีวิตจากโรคภัยต่างๆ ที่ Niekke และ
Changaraya ประมาณ 300 คน หลังจาก
ดำเนินการเผาศพแล้ว ได้นำอังคารไปฝังที่
หลุมฝังศพสองแห่งภายในสุสาน สำหรับ
รายนามของผู้เสียชีวิตจารึกไว้ที่ศาลาของ
สุสาน นอกจากนี้หลุมฝังศพทหารของ
กองทัพอินเดียสิบเอ็ดคนฝังอยู่ตามสถานที่
อื่นในประเทศไทยซึ่งไม่สามารถดูแลรักษา
ได้รายนามเหล่านั้นถูกจารึกไว้ที่ผนังติดทาง
เข้าสุสาน

คณะกรรมการสุสานสงครามแห่ง
เครือจักรภพ (The Commonwealth War
Graves Commission)
รับผิดชอบในการดูแล
บำรุงรักษาสุสาน และ
อนุสาวรีย์ประมาณ 150
ประเทศซึ่งระลึกถึงทหาร
จากประเทศต่างๆ ใน
เครือจักรภพ ประมาณ
1,700,000 คน ซึ่งเสีย
ชีวิตในสงครามโลกทั้ง
สองครั้ง ผู้ที่ได้รับการ
ระลึกถึงทั้งที่เสียชีวิต

อื่นๆ รวมทั้งผู้ช่วยและผู้หญิงที่ให้ความ
ช่วยเหลือในช่วงสงคราม ซึ่งเป็นผู้ที่นับ
ถือศาสนาต่างๆ และผู้ที่ไม่เลื่อมใสใน
ศาสนาใด"

แม้สงครามเอเชียอาคเนย์หรือเอเชีย
บูรพาจบลงพร้อมกับสงครามโลกครั้งที่ 2
ในปีค.ศ.1945 ด้วยชัยชนะของฝ่ายสัมพันธมิตร
ต่ออักษะจากนั้นชีวิตของประชาชนโลกเดิน
ส่วนมาจนถึงบัดนี้ 66 ปี แต่สำหรับเรื่อง
เล่าของผลสงครามแล้วยังคงกล่าวถึง
ซึ่งใครก็ตามที่มีชีวิตอยู่ในช่วงสงครามเอเชีย
อาคเนย์ เมื่อมีโอกาสเดินทางผ่านสุสาน
แห่งนี้ที่ตั้งอยู่ริมถนนแสงชูโต สายหลัก
ของเมืองกาญจนบุรี หรือตั้งอยู่ตรงข้ามสถานี
รถไฟกาญจนบุรี ก็อดที่จะนึกถึงภาพความ
โหดร้ายของผลสงครามในเวลานั้นอย่าง
เสียไม่ได้

ตัวอย่างนี้จัดทำขึ้นเพื่อบันทึกของสงคราม

โลกครั้งที่ 2 ก็ยังมีได้ลดทอนความสำคัญ
ลงไปจากทัศนคติของโครงสร้างประเทศ
มหาอำนาจ ซึ่งในปีใดปีหนึ่งการบิดงาย
สงครามโลกครั้งที่ 3 ย่อมมีขึ้น เพราะเหล่า
มหาอำนาจ ได้สร้างโครงสร้างองค์กรแบบ
ฐานอำนาจกลุ่ม ทั้งสร้างอาวุธยุทโธปกรณ์
อย่างเต็มพละกำลัง อย่างที่แสดงแสนยา
ภาพต่อประเทศที่ด้อยกว่าจนเห็นเป็น
อยู่เช่นทุกวันนี้ อันแล้วจะส่งผลขยาย
ไปวันข้างหน้า

อย่างไรก็ดี หลังผลของสงครามโลก

ครั้งที่ 2 ในหลายประเทศที่ได้ร่วมระดม
กรรมในคราวนั้น ยังคงเก็บส่วนสำคัญอัน
เป็นร่องรอยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ยิ่ง
ใหญ่ไว้เพื่อรักษา ซึ่งส่วนใหญ่อัดแสดงใน
รูปแบบพิพิธภัณฑ์ ให้คนรุ่นหลังได้เข้าใจถึง
บาดแผลของสงคราม อย่างที่พิพิธภัณฑ์
สงครามซึ่งสหภาพข้ามแอตแลนติก (War
Museum) จ.กาญจนบุรี จัดแสดงของหลัก
ฐานสมัยสงครามเวลานั้น ข้าวของเครื่อง

ใช้ อาวุธยุทโธปกรณ์ โครงกระดูกของเชลยศึกที่ขุดค้นพบ และภาพถ่ายเหตุการณ์

พื้นที่ทางประวัติศาสตร์โดยตรงเป็นอีกช่องทางหนึ่ง เพื่อศึกษาเรียนรู้ความเลวร้ายของสงคราม จังหวัดกาญจนบุรีเตรียมเสนอเส้นทางรถไฟสายมรณะต่อยูเนสโกขึ้นมรดกโลกในอนาคต อันเป็นการทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมศิลปากร

"จังหวัดกาญจนบุรี มีราชภัฏกาญจนบุรี และกรมศิลปากร คงต้องวางกรอบการรวบรวมข้อมูลเพื่อผลักดันเส้นทางรถไฟสายมรณะเป็นมรดกโลก" **รณพงศ์ ศรีสุชาติ** ผู้อำนวยการสำนักโบราณคดี ให้พรณะ และกล่าวถึงขบวนการจะยึด "จะเริ่มต้นตั้งสถานีหนองปลาดุก อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ไปจนถึงด่านเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี ไปจนถึงเมืองท่ายายัดในพม่าอย่างไร ก็ดีเส้นทางรถไฟสายมรณะนี้จะนำเสนอขึ้นทะเบียนมรดกโลกเฉพาะ ในส่วนของไทยเท่านั้น ส่วนที่ดีจากค่ายแดนไทย ไปถึงที่สถานีกันตือยัดนั้นเป็นเรื่องของพม่าดำเนินการในอนาคต"

รณพงศ์ขยายเนื้อหาเส้นทางมรดกโลก ไม่ได้มีเฉพาะเส้นทางรถไฟสายมรณะเส้นนี้เท่านั้น แต่ยังมีสถานที่ที่เกี่ยวข้องคือ สุสานสงครามกาญจนบุรี สะพานข้ามแม่น้ำแควเข้าไปด้วย เพราะสถานที่เหล่านี้คือประวัติศาสตร์ สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเฉพาะสะพานรถไฟสายนี้ เชลยศึกหลายหมื่นคนต้องจบชีวิตลงที่นี่ ซึ่งปัจจุบันสะพานแห่งนี้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวของเมืองกาญจนบุรีโด่งดังไปทั่วโลกและไฮไลต์อีกแห่งหนึ่งของนักท่องเที่ยวบนเส้นทางรถไฟสะพานแม่น้ำแคว อ.ไทรโยค ขบวนรถไฟแล่นบนรางอย่างช้าๆ เลียบเชิงเขาและอยู่เหนือแก่งน้อย (เส้นทางรถไฟสายนี้มี 4,000 ปีที่โดดเด่น เช่น บ้านเก่า)

"การเสนอเส้นทางรถไฟสายมรณะเพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งการทำสงครามว่าสงครามเกิดขึ้นมีแต่ความโหดเหี้ยม สร้างความเสียหายย่อยยับของสองฝ่าย ทั้งส่งผลต่อมนุษยชาติ ดังนั้นแล้วเส้นทางรถไฟสายนี้ น่าจะเป็นเครื่องเตือนอนุสติว่าในอนาคตแล้วไม่ควรเกิดขึ้น" **รณพงศ์** ชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์

สุสานสงครามกาญจนบุรีสะพานข้ามแม่น้ำแควอันรวมถึงเส้นทางรถไฟสายมรณะนี้ ในเชิงสัญลักษณ์แล้วมีเพียงแค่เป็นเครื่องเตือนอนุสติหากยังสื่อถึงไว้เพื่อความสงบ สื่อไว้เพื่อความสันติภาพบนประชาคมโลก อันได้มาจากบทเรียนที่เกิดขึ้นแล้วมากกว่าครั้งสงคราม ดังที่ข้อความบนแผ่นจารึกได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ซึ่งไม่ว่าฝ่ายทหารพันธมิตรหลักอย่างอังกฤษ รัสเซีย สหรัฐอเมริกา ฯลฯ หรือฝ่ายอักษะ อย่างเยอรมนี ญี่ปุ่น ฯลฯ ก็ล้วนต่างสูญเสียชีวิตทหารไปหลายล้านคน และพลเรือนเสียชีวิตอีกนับล้านคนในห้วงเวลาแห่งสงครามอันน่าเศร้าที่กินเวลาหลายปี

ผมนึกถึงบทความเผยแพร่ทางการของ สถานทูตรัสเซียประจำประเทศไทย ในคราวงานแสดงนิทรรศการโอกาสครบรอบ "65 ปีหลังชัยชนะอันยิ่งใหญ่" หรือ "65 Years since the Great Victory" ช่วงปลายเดือนมิถุนายน ของปีที่แล้ว หอมนิทรรศการหมุนเวียน ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ขอคัดมาท่อนหนึ่ง

"สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นเหตุการณ์ที่สำคัญในประวัติศาสตร์อย่างแท้จริงสงครามครั้งนั้นมิใช่แค่การต่อสู้ทั่วโลกครั้งหนึ่ง แต่อตราตัวเลขต่างๆ มีมากกว่าในครั้งก่อนมาของความขัดแย้งที่มีการใช้อาวุธประทุประหารในประวัติศาสตร์โลก

มันมิใช่แค่เป็นการปะทะกันของผลประโยชน์ที่ต่างกันของรัฐ และความเชื่อที่แตกต่างกันไม่มากนักที่รวมถึงการวิพากษ์ที่จะให้ได้ว่าซึ่งปัจจัยหลักของการมีอยู่ของมนุษยชาติที่ต่างกันอย่างคนจะชั่วร้ายมีอาจประนีประนอมกันได้

ผลลัพธ์หลักของสงคราม มิใช่แค่ชัยชนะของฝ่ายหนึ่งกำลังของเหล่ารัฐที่ร่วมกันต่อต้านอีกฝ่ายหนึ่งแต่จุดที่สำคัญนั้นมันคือชัยชนะของพลังแห่งการก่อร่างและอารยธรรม ที่มีเหนือพลังแห่งการทำลายและความป่าเถื่อน เป็นชัยชนะแห่งชีวิตที่มีเหนือความตาย"

สุสานแห่งนี้ เป็นสุสาน ที่ใหญ่ที่สุด ในจำนวน สามแห่ง ที่ตั้งอยู่ตลอด เส้นทางรถไฟ พม่า-ไทย สร้างขึ้น หลังจาก สงครามโลก ครั้งที่ 2

อีกรวบรวมหนึ่งอันเป็นบทสะท้อนของสถานการณ์ปัจจุบัน...สิ่งที่สำคัญมากก็คือการขัดขวางการเผยแพร่ของลัทธิแห่งความเกลียดชัง และความเชื่อในเรื่องของความเหนือกว่าทางเผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนา ซึ่งโลกกำลังตกอยู่ในสภาวะถูกรอบงำให้เป็นข้ออ้างในการคุกคามรูปแบบใหม่ในเวลานี้

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศต่างๆ ที่ร่วมกันต่อต้านผู้ก่อการร้าย การพัฒนาที่สอดคล้องกันระหว่างศาสนาต่างๆ กับเชื้อชาติและความเชื่อที่หลากหลาย การเปิดใจให้กว้างและความเคารพต่อกันและการรักษาไว้ซึ่งความแตกต่างทางวัฒนธรรม การเปิดรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ของอารยประเทศสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยหลักที่นำไปสู่ชัยชนะเหนือพลังแห่งความเกลียดและลัทธิหัวรุนแรง"

แต่กับผู้นำเพื่อนบ้านอย่างเขมร ค.ศ. นี้คงจะขาดอนุสติ เพราะกัมพูชาดันนิยมความรุนแรงอย่างที่ตั้งป้อมทำสงครามกับไทย ณ เวลานั้น

ณ สุสานสงครามกาญจนบุรี KAN CHANABURI WAR CEMETERY ผมยืนชมหนึ่งโหลสุสานเพื่อรำลึกแต่เชลยศึกเป็นเวลากว่า 1 นาที

เสาร์ที่ 23 เมษายน 2011